

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A nyugvóponton.

A nagy szünidő kezdetén, midőn a tanügy munkásai és a tanuló sereg fáradalmainak ahoz a nyugvópontjához ért, melynél visszapillantást szokás vetni a lefolyt iskolai év eredményeire, nem állhatjuk meg, hogy le ne szegezzük azokat a mozzanatokat és jelenségeket, melyek a tanügyi téren az újabb időben felmerültek s természetüknél fogva igénylik a társadalom legszélesebb körei részéről a hozzászólást.

Az iskolát mindenkor egy olyan szentélynek tartottuk és tartjuk, melybe az emberi visszaéléseknek, a társadalom fonák szokásai és hibáinak nem szabad belopódzniok, s ha mégis belopództak, nem szabad ott gyökeret verniök.

Nem szükséges éppen mély ember-és társadalombúvárlat ahoz, hogy észre vegyük a mai kor emberének és társadalmának azt a nagy hibáját, melyet röviden a *kötelességérzet* gyengülésének nevezhetünk. Egyesek és testületek az életfurfang egyik legfontosabb feladatának tartják, kötelességteljesítés közben a dolog könnyebbik végét választani, a teendőket minél kevesebb fáradsággal és minél rövidebb idő alatt úgy a hogy elvégezni,

azt az életterhet melyet a hivatás rak az ember vállaira, minél gyorsabban lerázni.

A munka ne legyen nagy, ne legyen emésztő, hanem lehetőleg könnyű és kényelmes. A verejték ma nap nem szivesen látott vendég, a ki előtt örömet tesz be az ajtót, úgy a szellemi, mint az anyagi munka emberei. Elégedetlenség, zúgolódás, meghasonlás keletkezik ott, a hol kinos verejtéssel, nagy önmegtagadással és erőfeszítéssel kell dolgozni.

Más oldalról meg a munka *árát* soha sem becsülték olyan magasra a munkások, mint éppen korunkban. Kezdve a földmivestől és napszámostól az ipar, kereskedelem és az értelmi pályák különböző fokozatain át egész a miniszterig, mindenki a saját munkáját rendkívül becsesnek, nélkülözhetetlennek s azért magas díjra méltónak is tartja. Ha ezt a díjat meg nem kapja, elkedvetlenedik, munkakörétől elidegenedik, zúgolódik, lázong és sztrájkol.

Nem akarunk és nem is lehet egyszerűen csak pálcát törni minden olyan törekvés felett, melynek célja, könnyíteni a munkás ember sorsán, legyen az a kár az anyagi, akar a szellemi munkának az embere, nem lehet egyszerűen igazságtalan követelésnek mondani minden bérmozgalmat, fizetésjavítási kérést és köve-

telést, de senki sem tagadhatja, hogy mindezekben a mozgalmakban nagy szerepet játszik a fáradságtól, a verejtéktől való irtózat és a kényelmesebb s így természetesen költségesebb élet iránti túltengő szeretet.

Ez a beteges irány utat kezd magának törni immár az iskola falai közé is.

A mi egykori diákéletünkben szépen és jól megvoltunk azzal az időbeosztással, melynek a tengelye a körül forgott, hogy az előadások lehetőleg egyenlően oszlanak meg a délelőtti és délutáni tanítás ideje alatt. Délelőtt két óra, délután is ugyannyi, ez volt a vezető elv az elemi iskolák tananyagának beosztásánál. A középiskola felsőbb osztályaiban a tanítás délelőtt rendszeren három órát vett igénybe, délután kettőt, de a délutáni órákra rendszerint a könnyebb tárgyakat osztották be.

Ma a középiskola kezdi már lassan kiküszöbölni a délutáni előadást, sőt mi több, majmolni kezdi őt ebben a helytelen gyakorlatban az elemi iskola is. Egyes elemi iskolákban ma már délutánonkint nem tartanak előadást. Olyan csíny ez, mint mikor a nemesi udvarház pajkos gyerekei magukra öltik atyjoknak a honvédruháját. Az idősebbik felkötö a tisztí fringiót, a fiatalabbik fejére teszi a kék sapkát s

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A nagyszombati Szent Szív-ünnep.

Nagyszombat, június 20.

Jézus legszentebb Szívének Cultusa napról-napra nyer terjedelemben és külső fényében.

Még most egy éve is, csak elvétve akadt minden községben egy-egy hívő, a ki a nagyszombati Jézus társaságbeli atyák által rendezett ezen ünnepélyre sietett; ma pedig „forgalmi zavarokat” okozott a mindenünnen özönlő ajtatoskodók sokasága.

Már szombaton, 19-én, a rendes személyvonatokon felül bevezetett tizenhat vonat ontotta magából, az éneket zengedező, imákat rebegő búcsusok tömegtelen tömegeit, a kik rövid időn belül megtöltötték a „Magyar Róma” utcáit, tereit.

A főpiacon, a sz. Háromság szobránál volt föllálítva a díszsátor, a hol ünnepi vecsernyével szombaton esti 7 órakor kezdetét vette az ajtatosság. A Jezsuiták temploma főoltárán föllálított Jézus sz. Szívének szobra fényárban úszott. S bár Nagyszombatnak minden temploma az egész éjen át nyitva maradt, leginkább az előbbi felé hullámzott a néparadat s a kifogástalan rendezés

mellett is megtörtént, hogy egy 70 éves, törődött búcsus-asszony, bele kerülván a néparadat forgatagába, letiportatott s most az orsolya-apácáknál kiterítve fekszik. A szerencsétlenségért senkit sem lehet okozni, de azt meg lehet állapítani ebből a szomorú esetből, hogy öreg töpörödött emberek, vezető nélkül ne elegendjenek ilyen népsokaság közé. Élénk volt az egész éjjel minden tér, minden utca, minden templom. Csak a legszentebb szív dícsérete hangzott minden felé s nem szűnt meg az egész éjszakán keresztül.

A gyónók ezrei folyton ostromolták a gyónató székeket. Az éjjel már közel járt s a gyónatók még mindig osztották a bűnbánóknak a sz. Szív kegyelmeit; a hajnalnak első pirkadása pedig ismét már ott lelte őket a gyónató székeken.

Főlemelő látvány a mai hithideg korban, a midőn sz. vallásunk ellenségei főlemelt fővel, elbizakodott hangon azt hirdetik, hogy isteni hitünk ereje megfogyatkozott, hatalma elernyed. Jöttek volna el e napon Nagyszombatba s latolgatták volna fennhéjázó elméjükben, hogy mi más eszmény, a keresztény hiten kívül, volna képes oly tömegeket megmozgatni, a kik elhagyva otthonukat, minden különös meghívás nélkül is, oly meghatározó módon tettek tanubizonyosságot sziklaszilárd hitbeli meggyőződésükről.

Nyolc órakor vette kezdetet a jezsuiták templomában a sz. mise, a melyet *Concilia* Emil, prépost úr fényes segédlettel celebrált; utána pedig következett a felejthetetlenül szép körmenet, a melyet az érseki helynök úr távollétében *Halmos* Ignác úr, városi kanonok-plebánus vezetett.

Sok egyházi körmenetet látott már tudosító, de akár fényre, akár terjedelemre nézve ehez fogható még egyszer sem. Ugyanis a fővárosi ilyenmő körmenetek a külső megjelenésben, fényben és pompában felülmulhatják ezt; de ezektől bizonyos hivatalos színezetet eltagadni nem lehet; itt azonban minden résztvevőnek az arcán visszautkröződött az igazi áhitat; a terjedelmét illetőleg pedig ide iktatjuk az ünnep rendezőjének, az ünnep lelkének Pater Csambálnak a nyilatkozatát, a ki agyonfáradva bár, a megelégedettség jól eső megnyugvásával leszögezte, hogy pontos följegyzései szerint a búcsusok száma meghaladta a *hetven ezret*.

Sirt a lelke örömeiben minden keresztény embernek ily emberáradat látásán. Az ünnepély napján d. u. 2 órakor tót sz. beszéd volt az Invalidusok templomában, a melyet P. *Silvester* mondott, este pedig a Jezsuiták templomában magyar sz. beszéddel és ünnepi vecsernyével befejezést nyert e felejthetetlen nap.

aztán mindaketten tetszelegnek maguknak abban, hogy ők 48-as honvédek. Ez gyermekes csínynek jó lehet, de komoly dolognak senki sem tarthatja.

Fejlődő, testi-lelki növekedésben levő gyermekek és ifjaktól nem lehet várni azt, hogy három, négy, sőt öt órán át szellemi tevékenységet fejtsenek ki. Ez a meglett férfit is előveszi, kifárasztja, a gyermeket és az ifjút valósággal agyongyötri. Azok a kis megszakítások, időközök, melyek az egyes órák között engedélyeztetnek, nem szolgáltathatnak a gyermeknek elégséges időtartamot a kipihezésre.

Nincs is olyan pedagógiai szempont, melylyel ezt a gyakorlatot meg lehetne okolni. Az életviszonyokból merített célszerűségi érveket hoznak fel mellette, de nem gondolják meg azt, hogy az iskolának szent kötelessége minden megengedett eszközzel oda hatni, hogy a polgári életviszonyok az iskolai célszerűséghez alkalmazkodjanak, ezt az iskolai és pedagógiai célszerűséget azonban a polgári életviszonyoknak feláldozni nem szabad, vagy ha igen, úgy csak az elkerülhetetlen kényszer eseteiben.

Kutatva ennek a gyakorlatnak igazi okát, ismét nem kell valami nagyon mélyen leszállanunk, hogy azt észrevegyük. Az egész ujtás tulajdonképpen csak a tanárok és a tanítók kényelmi érdekeit — némely esetben talán még a szülők kényelmi érdekeit is — szolgálja. Minden vitán kívül áll az, hogy délutánonként előadást nem tartani, a tanároknak és a tanítóknak nézve — kellemes.

Ha most még visszagondolunk arra is, hogy újabb időben a karácsonyi és a húsvéti szünidőt is folyton-folyvást nyújtják, hosszabbítják iskoláinkban, ha visszagondolunk azokra a divatba jött, s tanulmányi kirándulásoknak nevezett két-három napos barangolásokra, akkor talán fel vagyunk jogosítva arra az állításra,

A rendre a városi önk. tüzoltóság és a helyőrségnek egy százada ügyelt föl s jól esik megjegyeznünk, hogy rendzavarás egy esetben sem történt sem a városban, sem a vasúti állomáson, miként ezt a jelen levő forgalmi felügyelő is nyilván elismerte. Pedig nehéz volt ily nagymértű ostrommal szemben a pénztárnokok feladata. A nép rendszeretete, fegyelmehető jóindulata, engedelmessége elejét vette minden rendzavarásnak.

A Nyitram. Szemle érdemes olvasó közönsége részére azért irtuk le ezen ünnepélyt terjedelmesebben, mert kivált Nyitra vármegyének még legtávolabb eső vidékei is tekintélyes számú bucsussal voltak ott képviselve és különösen azért, mert a visszautazás lebonyolítása körül tapasztalt nehézségek azon eszme megpendítésére indítottak: vegye a lelkészkező papság ezen ügyet a jövőben a saját kezébe; gondoskodjék ideje korán minden lelképásztor a bucsujáráson részt venni óhajtok összeírásáról; gondoskodás történjék egy-vagy több elindulási központ létesítéséről s mérsékelt árú utijegyekről, esetleg külön vonatok indításáról, hogy így biztosítva lévén a kényelem, fokozható legyen a részvétel és így a legszentebb szív tisztelete gyarapodjék a szívekben és a hívek száz-ezreinek imádó hódolatában. H. J.

hogy iskoláinkba utat kezd magának törni az az irány, melynek jelszava: Fogd a dolog könnyebbik végét!

Minél könnyebb, minél kellemesebb, minél kevesebb bajlódással járó legyen tanítás — a tanári és a tanítói karra nézve.

Ez a jelszó, ez a törekvés s tisztelet és becsület azoknak a tantestületeknek, a melyek ezen jelszó csábitásainak állhatatosan ellenállanak, mert a mely iskola arra az elvre fekteti a tenezők működését, hogy a tanügyi ujtások által elsősorban a tenezők gondja és terhe könnyíttessék meg, az teljesen alkalmatlan arra, hogy erős kötelességérzettől áthatott ifjúságot neveljen.

A városi üzemek.

A Nyitran tervezett vízvezetési mű kapcsán ismételten szóvá tettük a modern gazdasági élet fejlődésének azt az irányát, mely nagy céltudatossággal törekszik arra, hogy a hasznos hajtó városi üzemek és vállalatok házi kezelésbe menjenek át.

Érdekes és értékes észrevételeket tett e tárgyban az a bizottság, melyet a városok országgyűlési képviselői a saját kebelükből a végből küldtek ki, hogy a városok háztartási ügyeinek rendezése és a városi tisztviselők fizetés- és nyugdíj ügyének szabályozása tárgyában egy, a kormányhoz felterjesztendő memorandumot dolgozzon ki.

Ebben a memorandumban a bizottság rámutat arra, hogy míg külföldön a városoknak és községeknek tekintélyes jövedelmet hoznak azok az üzemek, melyek városi kezelésben vannak, addig nálunk ezek az üzemek legtöbb helyen a magánüzemkedésnek vannak átengedve. A fővárosnak is az állam milliőkat és milliőkat fizet segélyként, s mégis elnézi azt, hogy a legnagyobb hasznosító vállalkozások, mint a világítás és a helyi közlekedés is, magánvállalkozóknak szolgáltatnak mérhetetlen jövedelmeket.

Senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy a magánvállalkozások terjednek és szerencsésen boldogulnak. A nemzet vagyonát gyarapítják az egyeseknél felhalmozott tökefölöslegek. De a polgároknak ránehezülő rendkívül súlyos közterhek mellett arra is kell gondolni, hogy azok a jöve-

delmek, melyek célszerűen csupán a közösséget illethetik meg, maradjanak meg a városok és községek jövedelmi forrásaik.

Ezeket a folyton emelkedő jövedelmeket úgyis csak a városok fejlődése és kulturális áldozatai biztosíthatják, azokat tehát magán célok javára átengedni nem méltányos.

Tudvalevő dolog, hogy mennyi magánérdek és jogosulatlan befolyás érvényesül ezeknek a kérdéseknek eldöntésénél az egyes városok közgyűlési termeiben, szükséges tehát, hogy törvényhozási intézkedések tétessenek, melyek ezekben a kérdésekben a kormány befolyását, ellenőrzését és irányítását erősebbé tennék. A kormányközegek magasabb látóköre, tapasztalatai és szakértelme a városokat sok károsodástól megmentik meg. Olyan kormányzati szellemet ma már nem ismerünk, mely csak a terhek fokozásában merítené ki hivatását a városokkal szemben. A városok anyagi helyzetének javítása, a vezetés és jóakarató támogatás a közegészségügyi, kulturális és közgazdasági teendő körül, ma már intenzívebb feladatokat róvnak a kormányzati hatóságokra is és a megalkotandó városi törvénynek is ettől a szellemtől kell áthatva lennie.

Rá kell vezetni városainkat is arra, a mi a külföldi városoknál már régebben megtörtént, hogy modernebb, mozgékonyabb és elevenebb gazdasági élet éljenek. Ha kezdetben nehezebben is fog menni a dolog, a kitűzött iránytól nem szabad eltérni és akkor a városok és községek önérejkéből is több alkotást lesznek képesek létesíteni, mint most, a mikor igen sok helyen csak mindent az örökös állami támogatástól várnak. E mellett az államhoz való esengés mellett jogosulatlan versengés is fejlődik ki a városok között, a mely arra irányul, hogy az előnyök kicsikarásában egyik város a másikat legyőzze, mások sérelmével és indokolatlan mellőzésével minden előnyt a maga számára foglaljon le.

Ezeknek az állapotoknak véget kell vetni egy egészséges közszellemet teremtő városi törvény alkotása által.

A külföldön nagy városi és községi jövedelmet biztosít a községi takarékpénztárak felállítása is. Ezeket nálunk is, a hol arra a viszonyok kedvezők, bevezetni célszerű volna és erre szintén a megalkotandó városi törvénynek kellene megadnia az irányítást.

Ezek azok a főbb nézőpontok, melyeknek szintájáról körvonalozta a városok országgyűlési képviselőinek bizottsága a városi üzemek házi kezelésének fontos kérdését. A kormány teljesen magáévá tette ezt az elvi felfogást és egyelőre

A becsület lovagja.

Írta: Kövály Kaffehr László.

A téli napnak bágyadt sugarai táncot járnak egy kis szoba ablakán, a hol íróasztala előtt ül egy sápadt, beesett arcú fiatal ember. Az íróasztalon könyvek hevernek minden rendszer nélkül s rögtön elárulják, hogy gazdájuk ma nem tud velük foglalkozni.

Az ifju beletekint az előtte fekvő könyvekbe, majd unottan dől hátra karosszékeiben.

Arca nagy lelki fájdalmat árul el. — Idegesen sülyeszi arisztokratikusan fehér és kicsi kezét hullámos hajába.

— Ezért éltem tehát!

— Mi célja volt az életnek?

Ugy kezdődött, mint egy tavaszi álom, melynek szinompája még most is lelkemben él.

Igen! Nyár volt, a hajnal még harmatával itatta a bimbók illatozó ajkát, megcirogatta az ember arcát fűszeres lehelletével a szellő, mikor megismertem. Olyan volt, mint a mosolygó hajnal. Vidám, derült, nemesszívű.

— Megszerettem!

Azt hittem, hogy ez lesz az igazi. Ez lesz az én álmaim tündére, akiért dolgoznom, fáradnom érdemes lesz.

— És ember lettem újra!

Én, aki már meguntam az életet, akit nyomasztó teherrel terhelt a lét tudata, új életre ébredtem.

Kezdtém ismét bizni az emberekben. Vissza tért szívembe a hit s én aki nem tudtam már rég imádkozni, most térdre roskadtam a szent zsolozsma hangjaira s az én sívár, hitetlen szívemből is felhangzott egtekérően az ének s a buzgó hozsanna szava megolvastotta az élet küzdelmei által lelkemre fagyasztott jeget.

— Imádkoztam!

S ez a szerelem megtanított szeretni a természetet.

Ittasodva jártam a himes rétet, odatartottam arcomat a nap perzselő sugarának, tele tudóval szívtam a virágok illatát. Elbolyongtam, az erdőn, mértem a csillogó vidéket, hallgattam a madárzene búvós harmoniáját.

— Boldog voltam.

De mullott a nyár is. A nap égető sugarai mind szárazabbra perzseltek az erdők lombkoszorúját, közeledett a természet néma, de fenséges haldoklása. A természet alvó életét már csak alig-alig tudta életre kelteni a napnak mindinkább erőtlenedő sugara. Az erdő csendes útját

annyt jelentett ki, hogy kormányzati feladatnak tartja, hogy a városoknak a házi üzemkezelésre az impulzust megadja.

A nyitrai oltáregylet közgyűlése.

Mindig tanulságosak és lélekemelőek a nyitrai Oltáregylet közgyűlései, melyeken az egylet buzgó vezetősége be szokott számolni egy évnek fáradságos és áldásos tevékenységéről, arról a nemes áldozatkészségről, melylyel a tagok, mint egy jól gondozott köpűnek szorgos méhei, az egyleti célokat felkarolták és ernyedetlen munkásság által előbbre vitték.

A folyó hó 20-án tartott évi közgyűlésen az egylet elnöknője, özv. dr. *Bangha Istvánné* úrnő elnökölt, a ki bejelentette, hogy az egylet elnöke *Bende Imre* püspök úr, bár kilátásba helyezte a közgyűlésen való megjelenését, közbejött gyengékedése miatt nem jöhetett el.

Azután előterjesztette elnöki jelentését, melyben rámutatott arra, hogy a lefolyt évben az egylet teljesen zajtalan, de nem eredménytelen működést fejtett ki. A közös egyleti ajtatosságokat a tagok szép számmal látogatták, a gyakrabban áldozók száma is egyre szaporodik, az anyagi áldozatkészség tekintetében pedig a jelen év nem maradt mögötte az előzőnek, sőt azt felül is multa.

Jelentése kapcsán fájdalommal emlékezett meg elnöknő társának, özv. *Sándor Pálné* úrnőnek lemondásáról, a ki eltávozván Nyitráról, társelnöknői tisztétől kénytelen volt megválni. A közgyűlés a példás buzgóságú társelnöknő lemondását sajnálattal vette tudomásul.

A lelkes eljenzéssel tudomásul vett elnöki jelentés után *Kubinyi Endréné* úrnő titkári jelentése következett, melyből kiemeljük a következőket. Az anyaegyletnek van 1388 rendes, 77 résztvevő és 138 jótévő tagja, 72 főkegyelete körülbelül 13 ezer taggal. Új fiokok keletkeztek *Kisradnán* 255, *Moconokon* 184 taggal. A közgyűlés az ernyedetlen ügybuzgóságú titkárnő jelentését zajos tetszéssel fogadta.

A pénztárnoki jelentést az ezidő szerint — sajnos — betegeskedő, fáradhatatlan pénztárosnő *Tipula Amália* úrhölgy helyett dr. *Puchorszky* Balint egyleti igazgató olvasta fel. A bevételek 9290.72 kor.-ra rúgtak, míg a kiadások 3886.22 kor. tettek ki. Pénztári maradvány 5404.50 korona.

Az egylet tisztviselőinek és igazgató választmányának választására kerülén a sor, *Czeizel* Gábor nagyprepost szép szavakkal ecsetelte, hogy

mily avatott kezekbe volt eddig is letéve az egyesület vezetése. Indítványozta ennelfogva, hogy kérje fel a közgyűlés az eddigi tisztviselőket és választmányi tagokat tisztségük megtartására, a mihez a közgyűlés nagy lelkesedéssel hozzájárult.

E szerint a tisztviselői kar és az igazgató választmány a következőképp alakult meg. Elnöknő: özv. dr. *Bangha Istvánné*, titkárnő *Kubinyi Endréné*, pénztárosnő *Tipula Amália*. Választmányi tagok: Özv. *Braunsteiner Jánosné*, *Francisci Jenőné*, *Huszár Istvánné*, *Jakubovics Sándorné*, dr. *Klobusiczky Károlyné*, *Lakits Attiláné*, *Nécery Ignácné*, *Simonffy Gyuláné*, özv. *Szaitl Arnoldné*, *Tombor Kornélné* úrnők.

Még dr. *Puchorszky* Balint igazgató tartott szívhez szóló előadást az Oitáriszentség kultuszáról, buzdítván az egyletet, hogy a magasztos célú törekvések közé a lanyhaság bármely árnyalatának a beférkőzését soha se engedje meg.

Ezután a szép számú közönség az egyleti kiállítás tekintette meg, mely újabb ékesszóló bizonyosága annak a nagylelkű áldozatkészségnek, melylyel az anyaegylet az Isten hajlékainak díszét szívén viseli és gondozza. Özv. *Bangha Istvánné* úrnő, az ő felülmulhatatlan avatottsága, önfeláldozása és ügyességével most is szepet, díszeset állított össze az Úr házáinak ékesítésére.

Általános meglepetést és osztatlan tetszést keltek a *harkóci* háziipar termékei, egy karing és egy miseing remekbe készült csipkéi, melyeket ott a nép körében rajzoltak meg és varrtak ki rendkívüli ügyességű asszonyi kezek. Szembeszökő példája ez a munka annak az életrevalóságnak, mely népünk kebelében szunnyad, s mely, ha serkentő erőt kap, a háziipar terén igazán értékes, művészi alkotásokat hozhat létre.

Jegyzőink Szeniczen.

A nyitramegyei községi jegyzők f. évi rendes közgyűlésüket Szeniczen tartották meg folyó hó 20-án.

A tárgysorozat érdekes pontjai közül, az elnök lemondása s az árvák vagyonának biztosítási kérdése rendkívüli érdeklődést keltett s már az előző napon számosan érkeztek a vidékről, a hol őket *Rakovszky* Vilmos fogadta, s az ottani birtokosok által előzékenyen felajánlott fogatok hosszú során berobogtak a városba.

A közgyűlésen megjelenők teljesen megtöltötték a tanácstermet, s Szálé Lajos, Filberger Gyula jár. főbírák a teremben megjelenvén a dörgő éljenek lecsillapultával, azt *Szoboda* Károly elnök megnyitotta.

Az elnöki kérdés röviden nyert megoldást. *Szoboda* Károly meghajolt a tüntető bizalom nyilvánítás előtt s elnöki székét újból elfoglalta.

Az árvák vagyonának biztosítása tárgyában kiadott rendeletet annak idején közöltük a lapokban, s azon óhajnak adtuk kifejezést, hogy módot kellene keresni arra, miként a jegyzői kar által sérelmesnek talált intézkedés megváltoztatásával a hasznos intézmény megvalósítható legyen. Ezen irányban a jegyzők részéről tett lépések eredményre nem vezetvén, a közgyűlés unisono elhatározta, hogy felhívást intéz az egylet tagjaihoz aziránt, miszerint mindaddig, míg a gyámhatóság a sérelmes rendeletet fentartja a *passiv rezisztencia* terére lépve csakis törvényes kötelezettségeiket teljesíték. (Ezt a határozatot mélyen sajnáljuk. Elgondolni is megdöbbentő, hogy minő következményei lennének annak, ha a jegyzői kar *passiv rezisztencia*, vagyis burkolt sztrájk által szembe helyezkednék felettes hatóságával. Szerk.)

A közgyűlés után a jegyzők és a szeniczi egész intelligencia hosszú kocsisora kirándult Búdösköre, a hol fényes bankett volt, melyen százat meghaladó számban vettek részt. Felköszöntöt mondtak: *Szoboda* Károly a királyra, s a himnusz elhangzása után *Bernáth Győző* a vendéglátókra, *Konrád* takp. igazgató és *Szálé* főszolgabíró a jegyzői karra, *Filberger* Gyula főszolgabíró, *Rakovszky* Vilmos az összetartásra és kollegiális együttműködésre.

Az ebédet reggelig tartó tánc követte, s újra kocsikra kerekedve Isten hozzádot mondotunk a kedves szeniczieknek, a kik felejthetetlen szép napot szereztek nekünk, s erős bizonyosságot téve arról, hogy méltányolják a jegyzői kar törekvéseit, mert azok mindig a közös előmozdítását célozzák. A viszontlátásig — Bajmócson!

Penna.

Ujdonságok.

A koalíció felbomlása.

Az országgyűlés többségét alkotó magyar pártok szövetsége, öt évi fennállás és három évi országkormányzati együttműködés után felbomlott.

Államalkotó és átalakító nagy tényekről, a népek jövőjét irányító és biztosító alapintézményekről csak a történelem mondhat ítéletet, mert az ilyen tények és intézményeknek az erejét csak az idő próbálhatja ki.

Közkormányzati tevékenységről azonban, belpolitikai eseményekről, a mindennapi közszükség-

ellepte már a fák pergő levele s szomoruan zizegtek a fák kopaszodó galyai.

— Itt volt az ősz!

Eljött a válás órája is. Kétfelé váltak utaink. Én mentem, hogy küzdve, fáradva a lét szörnyű harcában emberré legyek. Most már volt cél, mely lelkesített. Öröm, élvezet volt a munka. Azt hittem érte is dolgozom. S ha az élet harcának gyötrő fáradsága rajtam is erőt akart venni, tudtam győzni felette. Előre, előre! Nincs megállás! Rajta, küzdj a célért, nem szabad elfáradni.

És én mentem. Nappallá tettem az éjjelt. Sokszor találtam íróasztalom előtt a nap ébredő sugarai, de nem panaszkodtam, hisz gyönyör volt nekem ez a szenvedés.

S ha már a munkában kimerült testen erőt vett a fáradság, akkor megjelent lelki szemeim előtt az Ő képe s én boldog voltam...

Munkámat siker koronázta. Az ismeretlen ifju költőt kezdtek megismerni. Méltányolták erős jellememet, becsületességemet.

Igen, a becsületességemet, a melyért éltemhaltam s a melyet többre becsültem mindennél a világon.

— S ez lett a vesztém!

Már közeledtem a parthoz. Életem sokat

hánytatott hajóját már révbé jutni láttam, mikor egy váratlan eset, egy nem várt vihar a part, a cél előtt rombolta össze a hajót. Mint a tél fagyasztó lehelete egy pillanat alatt elfonnyasztja a kert üde virágait, ép úgy egy pillanat alatt hervadt el az én életem virága is.

A leány, a kit lángolon szerettem, meggyanusított. Hitelt adott valami mende-mondának s megsértett. Engem, aki jobban szerettem az életemnél, aki csak érte és általa éltem, akinek nem volt más gondolata, csak Ő.

S én büszke voltam és becsületes. Büszke, mert nem hagytam magamon száradni a sértést, becsületes, mert félreléptem az utból.

Minő harcot vívtam magammal! Tusakodott bennem az ősi büszkeség és a szív. Nem az az igazi harc, melyben megkérgező a kéz, hanem az, melyet a szív és az ész vívnak egymással.

— És elég erős tudtam lenni!

Bár majd megfojtott az elnyomott indulat, bár majdnem az örülés karjaiba dobott ez a szörnyű küzdelem, az ész, a büszkeség győzött a szíven.

Félre álltam az utból. Könytelen szemekkel, hidegen. Pedig, ha tudták volna mi ég, mi forr bennem, ha tudták volna azt, hogy ez a hideg, közönyös, szoborszerű arc egy égő, összetört szí-

vet takar. Nem mutattam senkinek. Eltakartam jól a kapott sebet.

— Ez hát az élet?

Csalódás, csalódás után. A sors csapások elviselése. Kin, melynek nincs gyógyszere egyéb, mint az a sokszor óhajtott Nirvána.

Valami úgy húz, úgy von a megsemmisülés felé. Minő boldogság lehet megszabadulni a földi lét nyomasztó gondjaitól. Elfeledkezni minderről és csak pihenni, csak pihenni.

De nem!... Nem szabad foglalkozni ezekkel a gondolatokkal. A fájdalom a nemes lelkek osztályrésze. Kis lelkek nem érzik a fájdalmat, a csapások teljes súlyát. Nem gyönyör, élvezet az élet, hanem egy súlyos, egy nehéz feladat, melyet meg kell oldanunk.

Igen! Feladat, mely előtte áll mindenkinek s melyet kisebb-nagyobb szerencsével tud mindenki megoldani.

Fel tehát! Új harcra, új munkára! A küzdelem, a fáradságos, a verejtékes munka fogja majd elhallgattatni a szív panasza szavát.

Nem szabad elcsüggedni. A munkát koszorúzó siker, a babér, mely homlokodat fogja koszorúzni, pótolni fogja szenvedéseidet.

— És mégis!

Mi célja van a munkának, ha nincs kiért

letek kielégítését célzó intézkedések és alkotásokról ítélt már a jelen nemzedék is.

Batran kezünkbe vehetjük ennélfogva a mérleget a koalíciónak, mint közkormányzati tényezőnek megmérésére. A mérleg egyik serpenyőjébe azt kell tennünk, a mit a koalíció és a kebeléből alakított kormány alkotott, a másikba pedig azt, a mit a koalíció elődje a szabadelvűpárt hasonló idő alatt alkotott.

Nincs igazságosan ítélő ember, a ki el nem ismerné, hogy a koalíció azon három esztendő alatt, a míg az ország közügyeit intézte és vezette, a nemzeti irány megerősítésére, a társadalmi osztályok közbékéje, a népnevelés előmozdítása, a tisztviselői kar és az állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítása, a kis existenciák jölété, az ország politikai súlyának emelése érdekében hasonlíthatatlanul többet tett, mint a volt szabadelvűpárt az 5 hosszú, 30 éves uralma alatt.

Emelt homlokkal léphet a koalíció a nemzet ítélőszéke elé, működésével kiérdemelte minden igaz hazafinak a halálját, megszűnése sebeket üt a hazán... Eppen ez bizonyítja a legfényesebben, hogy jó és üdvös volt ez a politikai alakulás.

Jó és üdvös volt, mert helyét más alkotmányos szervvel nem lehet betölteni...

Személyi hírek. Gróf *Batthány* Vilmos koadjutor püspök Tátralomnicról visszaérkezett Nyitrára, a hol f. h. 27. én és a következő napokon a papszentelés szertartását fogja végezni.

Erdődy Imre gróf csász. és kir. kamarás, főrendiházi tag és neje született *Migazzy* Irma grófnő, valamint gyermekeik *Yella* comtesse és *Vilmos* gróf nyári tartózkodásra Póstyénbe érkeztek, a hol a család hitbizományához tartozó vadászkastélyban szálltak meg. A gróf édesanyja özv. *Erdődy* Ferencné grófné, valamint ennek húga *Oberndorff* Maria grófnő is megérkezett a fürdőhelyre.

Dr. *Meran* János gróf Gráczból hosszabb tartózkodásra Póstyénbe érkezett.

Kinevezések. A vármegye főispánja *Thuróczy* János közigazgatási gyakornokot, aki az államtudományi államvizsgát sikerrel letette, ezen állásában véglegesítette és öt alkalommal tiszteletbeli szolgabíróvá kinevezte; továbbá *Turchányi* György érsekújvári és *Constantin* Pál nagytapolcsányi szolgabírákat tb. főszolgabírákká kinevezte.

A főispán az alsóvezteniczi áll. elemi isk. gondnokságához elnökké *Burger* Ignác botgyári igazgatót, tagokká pedig *Czavapa* Péter botgyári gépész és *Suhajda* Gábor munkavezetőt nevezte ki.

Hymen. *Dömény* Pál dr. cs. és kir. ezredorvos f. h. 28. -án tartja Nyitrán esküvőjét *Árpássy* Mici úrhölgygel, *Árpássy* Imre nyitrai bankigazgató és földbirtokos leányával.

dolgoznom, minek a babér, ha nincs kivel megosztanom rajta?

Urrá lesz felettem a fájdalom. Nem tudok gondolkodni. Agyam minden porcikája lázasan lüktet. Gondolatok, eszmék kergetik egymást agyamban s én kábulva ülök íróasztalomnál.

Összeborzadok!

Szörnyen bánt az egyedüllét, a lámpa fénye fantasztikus árnyakat rajzol a falakra s mintha azok az árnyak is engem gúnyolnának. A kályha hamvadó parazsa kápráztatja szememet, már alig látok, kábulva ülök székeimen. A csend nyomja, szorítja az én enervált idegrendszeremet. A hold halvány fénye is bekukkant a függöny redőin s én nézek-nézek ki a végtelenbe, könnyek tolnak szemeimbe s a szomszéd szobából halkán szűrődnek át a zongora hangjai, valaki csendesen, érzéssel játsza:

„Szeretni csak egyszer lehet, tiszta szívből, igazán.“

Apróság.

Folyó hó 17. -én teljes napfogyatkozás volt, melyet azonban nálunk nem lehetett észlelni. A teljes elsötétülés este 10 óra 46 perckor kezdődött és 27 másodpercig tartott. Látható volt Európa északi részében, Ázsia északi felében, Észak-Amerikában és az északi sarkvidéken.

Államtudományi vizsga. *Lakits* István közigazgatási dijtalan gyakornok az államtudományi államvizsgát sikerrel letette.

Az esztergomi egyházmegyéből. *Bieliczky* Jusztin leszétei esperes plebános a nagy-szombati szentszék tanácsosává nevezetett ki. A buzgó és tevékeny lelki pásztor ezen újabb kitüntetésére ösztön és osztatlan örömet keltett ismerősei és tisztelői széles körében. — *Szily* Vince tótmegyeri káplán Kemencére küldetett segédlelkésznek; *Bokor* Ernő zsitvaapáti káplán segédlelkési minőségben Tótmegyerre helyeztetett át.

Papszentelés. A nyitrai nagyobb papnevelőintézet végzett növendékeit, névszerint *Dubik* Pál, *Fridrichovszky* István, *Kianicska* József, *Marszina* András, *Molnár* Győző, *Pápay* Ernő végzett teológusokat július hó 1. -én szentelti fel gróf *Batthány* Vilmos koadjutor püspök áldozópapokká. A szertartás reggel 8 órakor kezdődik a székesegyházban. Az ujmisékek közül *Marszina* András júl. hó 2. -án reggel 1/8-kor tartja *primicióját* Nyitrán az irgalmas nővérek templomában, *Kútvaszer* István kanonok manuduktorsága mellett.

Az új nemcsényi plebános. Az esztergomi káptalan folyó hó 11. -iki tanácsülésében a *Turchányi* Albert esperes plebánosnak nagyszurányi plebánossá történt kinevezése folytán megüresedett nemcsényi (Bars m.) plebánia javadalmára, kegyuri jogánál fogva egyhangulag *Skoda* János főszékesegyházi karkáplánt prezentálta a hercegprimásnak kinevezés, illetőleg megerősítés céljából.

Az ipartestület mulatsága. A nyit-ravárosi Ipartestület zászlóavatási ünnepének évfordulója alkalmából 1909. évi július 4. -én, vasárnap a szigeti vendéglőben házalapja és az elagott iparosok javára zártkörű nyári mulatságot rendez. Kezdeté délután 4 órakor. Belépő-díj személyenként 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirtapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július hó 11. -ére marad. Műsor: 1. Folyó évi július hó 4. én reggel 8 és fél órakor gyülekezés az ipartestületi helyiségben. 2. 9 és fél órakor kivonulás zászló alatt a piaristák templomában megtartandó ünnepélyes szent miséhez. 3. A délután 4 órakor kezdődő mulatság következő sorrendben fog megtartatni: 1. Szerencse vödör. 2. Tekepálya verseny 3 értékes díjjal. 3. Pózna mázsás. 4. Zsákfutás. 5. Lepényezés. 6. Biczikii virágkorzó 2 díjjal. 7. Gramofon-hangverseny. 8. Confetti és szerpentin eséta. 9. Ó- és új törökök harca és egyéb mutatványok. 10. Este nagyszabású tűzijáték. A zártkörű tánc este 9 órakor kezdődik.

A nyitrai tűzoltó szertár. A m. kir. belügyminiszter a Nyitrán építendő tűzoltó szertár ügyére vonatkozó felelősség elutasításával helyben hagyta a törvényhatósági bizottság vég-határozatát; a belügyminiszteriumban ezen ügyet soron kívül intézték el, bárcsak minden fórum ilyen gyorsasággal kezelné ezt az ügyet, akkor a tűzoltó szertár dolgát anyai huza-vona után rövid időn belül nyélbe lehetne ütni.

Fényes legényegyleti ünnep. A kassai kath. legényegylet új dísztermének és az iparostanone-otthonnak ünnepély megadása és megnyitása alkalmából, 1909. évi június hó 27. 28. és 29. -én örömmünepséget illetőleg diszgyűlést tart. A három napra terjedő program cabaretet, diszeldadást, s egyéb érdekességeket ölel fel és a kassai társadalom színe-javának részvételével dícselkedhetik.

Iskolatársak találkozója. A nyitrai főgimnáziumban e hó 20. -án megható ünnep folyt le. Az intézet egykori növendékei, kik húsz esztendővel ezelőtt tették Nyitrán érettségi vizsgálatot, jöttek össze találkozóra. A találkozóon megjelentek: *Andráskovics* József, *Zichy* János gróf tánczi uradalmának intézője, feleségével, *Dingha* Béla dr. fővárosi ügyvéd és író, *Erdélyi* Jenő dr. szentgotthardi ügyvéd, *Kovács* Arnold a Neues Pester Journal dolgozó társa, *Laszky* Lajos dr. bécsi orvos, *Ohrival* György tajói plebános, *Pfeiffer* Jenő dr. budapesti pénzügyi segéd-titkár, *Piacsek* Géza a budapesti büntető törvényszék bírása és *Zoltán* Lipót a szolnoki állami főgimnázium tanára. Távolaradásukat kimentették: *Altmann* Szigefried dr. gasteini fürdőorvos, *Patrik* János hegyesmajthényi plebános, *Peresz-lényi* Aladár dr. fővárosi ügyvéd. Az ünnepség vasárnap reggel felkilenckor isteni tisztelettel kezdődött, melyet az összegyűlt egykori osztályfőnöke; *Bartossik* Antal dr. székesegyházi kanonok szolgáltattott. *Ohrival* György tajói plebános segédletével. Az isteni tiszteleten az összes iskola-

társak valláskülönbég nélkül részt vettek. Ennek befejeztével a főgimnázium dísztermében jöttek össze, a hol megjelentek a régi tanáraik közül: *Horvát* Sándor főigazgató, *Bartossik* Antal dr. székesegyházi kanonok, *Ferenzi* József kegyes-rendi tanár, *Gisser* Gyula nyugalmazott főgimn. tornatanár. Ezekon kívül sürgönyileg üdvözölték régi tanítványait: *Berez* Sándor dr. a budapesti Erzsébet polgáriskolai nőképző tanára, *Kmetty* Pál darázi plebános, *Kocsner* József szalakuszi esperest. Az ünnepi beszédet *Dingha* Béla dr. tartotta, a melyre *Horvát* Sándor főigazgató válaszlolt meghatottan, a tanárok nevében. Ezt követőleg hosszasan elbeszélgettek a tanárok egykori tanítványaikkal, majd az egész társaság a főgimnázium épületét tekintette meg. Tizenegy óra táján búcsút vettek a messziről összejött vendégek a főigazgatótól s fölmentek *Bartossik* Antal dr. kanonok lakására, ahol volt tanáruk pompás villasreggelire látta vendégül tanítványait. Itt *Pfeiffer* Jenő dr. üdvözölte a házigazdát, *Laszky* Lajos dr. pedig az egész társaságot lefénykepezte. Délfelé kocsikra ültek a társaság tagjai s kihajtották a temetőbe, ahol volt tanáruknak, *Zongor* Józsefnek sírját koszorúzták meg. A sírnál *Erdélyi* Jenő dr. emlékezett meg néhai tanárukról. Innen visszaérkezve a Hungária-szálló emeleti termében társasbérdre gyűltek össze, amelyen tanáraik is résztvettek. Felköszöntöket mondtak: *Dingha* Béla dr. és *Erdélyi* Jenő dr. a tanároknak, *Bartossik* Antal dr. és *Ferenzi* József egykori tanítványaikra, *Pfeiffer* Jenő dr. pedig *Dingha* Bélára. A társaság délután öt óráig maradt együtt vidám hangulatban, ekkor azután kihajtottak *Francoz* bécsi zabori nyaralójába s öreg este lett mire onnan a városba visszatértek. A kedves iskolatársi ünnep rendezése és fényes sikere dr. *Dingha* Bélának az érdeme, akit ezért egykori iskolatársai a meleg elismerés kifejezésével halmoztak el.

Egy jelenvolt.

A beckói gyémántlakodalom. Hirtadtunk már arról a ritka alkalomról, melyet Beck-kón revisnyei *Reviczky* Alfréd és neje karánsebérenyi gróf *Berényi* Janka ültek meg, a kik f. hó 6. -án gyémántlakodalomukat tartották. Ámbár aggkoruk és gyengeségük kizárta a nagyobb szabású ünnepeltetést, annál bensőbb volt az ünnep az egymást híven szerető házaspár szívében, kik családjuktól körülveve fogadták ennek és számos megjelent tisztelőjüknak őszinte szerencsekívánatait. Különösen lelemelő látvány volt, midőn legidősebb fiuk, *Reviczky* Bertalan esejthei esp. plebános felolvasta *Merry* del Val bibornok iratát, melyben az meleg szavak kíséretében közli a Pápa ő Szentsege áldását a hithű katolikus gyémántmenyegzős párra — majd pedig ő Eminenciája a Bibornok hercegprimás levelet, ki szintén üdvözletével és áldásával örvendeztetette meg egyik papjának jubiláló szüleit. Számos előkelőség részint szóbelileg és táviratilag üdvözölte a jubilaris párt.

Galgóc nagyközség kérvénye. A galgóc érdekeltség a MÁV. igazgatóságához kérvényt intézett, melyben Lipótvártól Szeredig, illetőleg Galántáig egy új vonatnak a járatását kérte, mely Galántán az onnét d. e. 11 óra 16 perckor Budapest felé induló gyorsvonathoz csatlakoznék. Az igazgatóság a minap arról értesítette a nagyközséget, hogy jogalmi okokból és azért is, mivel az igazgatóságnak ezidő sziert egy új vonathoz a szükséges mezdony és személykocsik nem állanak rendelkezésre, a kért új vonatsszekötetést nem létesítheti.

Közbirtokossági közgyűlés. A nyitrai alvárosi közbirtokosság rendes évi közgyűléset f. hó 20. -án *Mérey* Lajos orsz. képviselő elnökle mellett, a városi székház tanácstermében tartotta meg. A szép számmal megjelent közbirtokosok, az elnöki jelentést egyhangulag tudomásul vették, az 1908. évi számadásokat 27477 kor. 84 fillér bevétellel és 8511 kor. 61 fillér kiadással jóváhagyták s a megtakarított készpénzből, egész házhelyenkint 50—50 korona összeg kiosztását elhatározták. Megállapították az 1909. évi költségelirányzatot s elnökké közlekedéssel újból megválasztották *Mérey* Lajos orsz. képviselőt, felügyelőül *Juhász* Sándor, pénztárosul *Aitner* Ferenc, jegyzőül *Bieliczky* Elek s ügyészül dr. *Sztránszky* Izor közbirtokosokat. Választmányi rendes tagokul szinten közfelkiáltással megválasztották *Árpássy* Imre, *Csernyák* Rezső, *Felsner* Jónás, *Herczegh* István, *Hinfner* János, *Huszár* István, *Kubinyi* Endre, *Morton* József, *Faschler* Ferenc, *Paláthy* Vilmos, *Renka* János és *Szurmay* József közbirtokosokat, póttagokul *Guderna* Béla, *Reinkopf* Jakab, *Tóth* Lajos és *Vass* Mór, számvizsgálókul pedig *Hervert* János, *Rasskó* Timót és *Rencz* László közbirtokosokat.

Egyházmegyei hír. Zászkvara Károly ideiglenes nyitrai székfoglaló káplán, s. lelkeszi minőségben Óbesztercére helyeztetett át.

Halálozás. Özv. Vissnyovszky Istvánné szül. Kossányi Mária munkás életének 60-ik évében, hosszas, példás keresztény türelemmel viselt szenvedés és halotti szentségek ájtatos felvétele után f. é. június 22-én Póstyénben az Urban elhunyt. Temetése f. hó 23-án ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytban dr. Vissnyovszky Rezső lapunk munkatársa édesanyját gyászolja. — Az örök világosság fényeskedjék neki!

A komlövölgyi katolikusok panasza. Vettük a következő sorokat: A zabor-komlövölgyi katolikus szőlőbirtokosok között nagy megütközést keltett egy kegyeletstörténet, mely e napokban történt. Poppelka Géza városi irnoknak az említett völgyben levő szőlőjét megvette Gosztönyi Oszkár nyitrai ügyvéd, a ki a szőlő kertjében régi idő óta állott Szt. János szobrot elterítette helyéről, azzal a szándékkal, hogy a szobrot és a hozzá tartozó tárgyakat több más holmival együtt elárvereztesse, sőt a szoborjtalapzatára erősített lámpát állítólag már el is adta. Az új tulajdonos a szobor kápolnaszerű fülkéjét is lebontatni szándékozik. Az eljárást a komlövölgyi kath. szőlőbirtokosok főképp azért panaszzák, mert a szobor és a körülötte levő kis kápolna évtizedek óta közzajtatossági színhely volt, melyet nemcsak a Komlövölgyből, hanem a távolabbi környékről is sokan kerestek fel. Erre a körülményre való tekintettel az illendőség azt kívánta volna, hogy az új tulajdonos, ha már zsidó léte a szobrot megtörni nem akarja a telkén, szándékát a hegyközség előjárásával közölje, a mely bizonyára módját ejtette volna annak, hogy a szobor más helyre tétesse át s továbbra is a vallási köztisztelőt tárgya megmaradhasson. Az esetből a katolikus birtokosok tanulják meg azt, hogy ha vallási tárgyakat, vagy emlékeket tartalmazó ingatlanokat adnak el, azoknak rendeltetészerű használatát és fentartását világos és határozott kikötésekkel biztosítani el ne mulasszák. — r.

Honvédek harczerű gyakorlatai.

A nyitrai 14. honvédegyezred katonasága néhány napon át Aranyosmaróth körül gyakorlatozott. A szomszédos Velsecz, Lédecz és Mankócz mészáros Csárad községek határait állandó volt a lövöldözés. A honvédek külső táborozást folytattak, Aranyosmaróthról a csárad szabad táborba távbeszélő vonalat vezettek s ennek munkálatait sok érdeklődő nézte.

Nyári mulatság. A kies fekvésű Csejthe községnek legreményesebb helyén a kirándulók által kedvelt „Jezso-völgy“-ben f. hó 27-én rendezendő zenével, táncal, konfetti-, serpentin-, virágkorzó-, világposta- és tombolával összekötött „tünderest“ nyári mulatság lesz. A mulatság kezdete d. u. 5 órakor. Vége világos reggel! Belépő díj személyenként 1 kor. Családjegy (3 személyig) 2 kor. Az esetleges tisztá jövedelem a „csejthei községi zászlóalap“ javára fordítatik. Tekintettel a nemcsak célra felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak! — Jó ízű ételek és italokról Löwy József kitűnő hírvő csejthei vendéglős gondoskodik. Cukrázda és fagyalt is lesz. A zenét Galbavy Pista híres vágújhegyi cigányprimás zenekara szolgáltatja. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság f. hó 29-én Peter-Pál ünnepe tartatik meg.

Poroszsziléziai légutasok Magyarországon. Két léghajó indult el f. hó 16-án Boroszlóból. A nagyobbikról hírt innen nem tudunk adni, csak a „Schlesien“ nevével, amelynek igen érdekes utasai voltak. A híres írónak Ömp-tedának sógora, Ömp-teda Floreuce bárónő, egy irlandi születésű sport kedvelő hölgy, Engel Hauna szobrász, továbbá a kínai Tiencsinben székelő keletázsiai porosz katonai különítmény 4-ik lovasszázadának parancsnoka, Engel százados és a ballon vezetője Wolff János. A légáramlat délkeletfelé vitte a léghajót s a Kárpátokig gyönyörű idő kedvezett neki, de alig értek a magas hegységig, belekerültek a felhőzetbe s mivel ebben a burok nagyon átmedvedett, 5 és fél órai út után leszállani kénytelenültek s kellemesen voltak meglepetve, a midőn — bár vetések közé esve, kárt is okoztak — a lakosság igen barátságosan fogadta őket s nekik teljes segítségükre volt. A község a Rajeczfürdő közelében fekvő Csicsmány, amely szép házi himzé-seiről híres. A légutasok Rajeczfürdőn háltak meg, a hol a következő napot is eltöltötték. A hölgyek elragadtatva beszéltek arról a tapasztalatokról, hogy Csicsmányban a legeltető parasz-

teányok Holbeinszerű, nehéz himzéseken fejből dolgoztatnak, amit náluk minták után még tanult himzők sem tudnak oly tökéletesen. Meglepte őket még a vidék szépsége és a kies fűdőlény. A távolság Boroszló és Csicsmány között 315 km. s így óránként majdnem 60 kilométernyi utat tettek meg.

Házi mulatság. Az érsekújvári kath. kör jul. 4-én saját helyiségeiben házi mulatságot rendez. A mulatság kezdete d. u. 5 órakor. Belépő díj személyenként 80 fill. A buffében Stadlrucker-féle hideg ételek, Rocska-féle sütemény és fagyalt, továbbá Krendl-féle sör lesz kapható.

Póstyén fürdőből. Svärdröm Vallborg asszony, a neves svéd énekművész legközelebb hosszabb fűdőtartózkodásra Póstyénbe érkezik. Ugyancsak hosszabb fűdőtartózkodásra el fog látogatni a fürdőbe Császár Imre tanár, a Nemzeti színház kiváló tagja. A vígjelműbizottság által f. hó 17-én a gyógyteremben rendezett jótékony célú hangversenyen szép sikert aratott Ehrenbacher Edenfeld urnő, kinek tiszta, színes szoprán hangon előadott énekszámait zajos tapsvihart keltettek. Meleg rokonérzettel vette föl a közönség Missis Marjory Thring Langley művészi előadott hegedűszólóját, valamint Alpár Irén urkölgy jól pointírozott szavatait. A zongorakíséretet Jahn Frida urasszony végezte sok tudással.

Tanítói közgyűlés. A Érsekújvár vidéki róm. kath. Népnevelő Egyesület tagjai f. hó 16-án Érsekújvárott népes közgyűlést tartottak, melyen szak- és társadalmi kérdéseket vitattak meg. A közgyűlésen nagy tetszést aratott Hüttner Józsefnek a családi és iskolai nevelésről szóló értekezése, úgyszintén Toma István érsekújvári káplán előadása a XX. század kulturmunkásainak szociális feladatairól. A Magyarországi Tanítók Orsz. Bizottsága által a tanítói nyugdíj revízió ügyében készített emlékiratot a közgyűlés elfogadta azzal a módosítással azonban, hogy a fizetésemelkedésre kirótt járulék 50 százalékról 30 százalékra szállíttassék; de azon tanítók, kiknél a nyugdíjigogosultság emelkedése nem tényleges fizetésemelésnek a folyamánya, hanem részint a minimum 1000 koronára való emelés, részint pedig a már régebben is élvezett föld- és terménybeli járandóságok méltányosabb értékeléséből ered — 5 százalék járulékot fizessenek egyszer s mindenkorra. A közgyűlést a nagy számban összegyűlt tanítók a Szózat eléneklésével fejezték be.

Nagy tűzvész. Kislehotka községben f. hó 24-én nagy tűzvész pusztított, melynek két emberélet is áldozatul esett. A község teljesen elpusztult, 300 ember lett hajléktalanná.

Szerencsétlenség egy iparvágányon. Az „Általános fa- és erdőkitermelő r.t.“ azelőtt Kaprioi márványbánya részvénytársaság, a nagylehotai erdőben megvett bukfa lefuvarozására iparvasutat létesített. Rövid forgalom után ez az iparvasút dicsékedhetik a legtöbb szerencsétlenséggel. Számos láb és borda törés után most már emberélet is sorozhat szerencsétlenségei közé. Jun. 21-én este 7 órakor éppen lefelé indult számos kocsi, a mikor négy munkás asszony a községhez közeledett. Az egyiket megszöktette az unokája, a ki éppen a pálya túloldalán fekvő árokban játszott több társával. Az asszony unokája után indult, de oly szerencsétlen pillanatban, hogy az éppen arra haladó iparvasuti kocsi kerekei közé került, melyek hosszában átszelték az öreg asszonyt, a ki rögtön szörnyet halt. Az első tanukihallgatás a szerencsétlenség ügyében már megtörtént s a tanuk állítása szerint az öreg asszony (59 éves) vigyázatlansága okozta a halálos végű balesetet. Hány ilyen vigyázatlanság fog még történni ott, ahol az iparvágány egy népes községben (1300 lakos) megy keresztül az út szélén és több udvar erre a félországuttra nyílik, 40—50 szterűs kert ugyancsak erre az utra nyílik, szóval azt lehet mondani, hogy a község forgalma, kivált nyáron, ezen az uton bonyolódik le, nem lévén utcain rendes utak a talaj víz kitorése folytán. És a minisztertől kiküldött szakértők mégis azt véleményezték, hogy egész bátran mehet az iparvasut az út szélén óránkénti átlagos 5 km. sebességgel a községben keresztül, csak azt köztették ki, hogy minden kocsi előtt, amíg a községben keresztül megy, egy ember menjen. Ez az óvintézkedés azonban csak a papíron van meg. Mikor a kocsi elindulnak és közelednek a faluhoz egy gyermek a kezében

zászlót tart s azzal jelzi, hogy a kocsi mehet, de minthogy a jelt adó csak a község elején látja a pályát, jelzése megbízhatatlan. Megtörtént már az is, hogy a vezetőség egy olyan paraszt munkást állított a fém mellé, a ki se nem látott, se nem hallott az előtt olyan fékről. Természetesen már az első próbálkozása lábába került és még most is fekszik lábtörés folytán, mert a mikor fékezni kellett volna, megeresztette a féket. Május havában bizottság járt az iparvasutnál, hogy megállapítsa közveszélyes voltát — azóta semmi hír — de bízunk benne, hogy a miniszter úr többre fogja becsülni egy község lakóinak életbiztonságát, mint egy társaságnak az üzleti érdekeit.

Kath. népszövetségi mozgalom.

Mittán (Trencsén m.) Czeizel Antal esperes fáradhatatlan buzgólkodására f. hó 20-án hatalmas arányú népgyűlés keretében alakult meg a kath. Népszövetség. Több mint ezer főnyi tömeg gyűlt össze Mittáról és környékéről. Ott voltak többek között: Czeizel Antal esp.-plebános, Bresztyenszky Kálmán és Jánoky-Madocsány Gyula országgy. képviselők, Gábryel Sándor plebános, Zamaróczy János főszolgabíró, Perényi László állomásfőnök, Prekop János erdész, Padala József adótrónok, Padala Árpád, Pilati Ferenc és Szvoboda Engelbert tanítók, Mitta, Rozsony, Nemesmitta, Ölvéd és Trencséntölgyes községek előjárói teljes számban stb. Czeizel Antal esp.-plebános szép megnyitó szavai után a kerület országgy. képviselője Jánoky-Madocsány Gyula beszélt magyarul és tútul nagy hatással a kath. szervezkedés szükségességéről. Utána Bresztyenszky Kálmán országgy. képviselő ismert ékesszólásával ismertette a Népszövetséget, végül pedig Gábryel Sándor trencséntölgyesi plebános tartott magas szánvalású lelkes beszédet a katolicizmus mai állapotáról hazánkban. Mi sem bizonyítja jobban a gyűlés sikerét, minthogy mindjárt a helyszínen száznál több tag iratkozott be. Helyiigazgatóvá egyhangulag Czeizel Antal esp.-plebánost választották.

Bobóton f. hó 20-án nagy sikerű népgyűlésen alakult meg a kath. Népszövetség. A gyűlésen több százan jelentek meg. Sokan jöttek a vidékről is. Így a távol Bácsipikésről is vagy ötvenen, Tóth Kálmán plebános, Jakubecz s. jegyző és Mikus György bíró vezetésével. Ott voltak még többek között: Jánoky-Madocsány Gyula és Bresztyenszky Kálmán orsz. képviselők, Czeizel Antal kerületi esperes, Buzna József, Tóth Kálmán és Turcsin Antal plebánosok, Káhai János theol. hallgató, Mikulay k.-tanító stb. Turcsin Antal plebános szép megnyitó beszéde után Jánoky-Madocsány Gyula, a kerület országgyűlési képviselője üdvözölte választóit, a kik napszerű és agilis képviselőjük szavait zajos tetszéssel fogadták. Ezután Bresztyenszky Kálmán országgy. képviselő meg-megújuló tetszés között tartott nagyhatású beszédet a kath. Népszövetségről. Helyiigazgatónak egyhangulag Turcsin Antal plebánost választották. A helyszínen 64 tag jelentkezett.

A Regnum Marianum-Egyesület

július hó 3-án d. e. 9 órakor tartja meg Budapest (VII., Damjanich-u. 50. sz.) gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök elnöke alatt a VIII. Országos Mária Kongregációi értekezletet. Tárgysorozat: 1. Az etikai nevelés módszerei követelése és a középiskolai pasztoráció. Előadó: Schütz Antal dr., kegyesrendi tanár (Budapest). 2. A tavalyi kongresszusból kiküldött bizottság jelentése a kath. nevelés ügyében beérkezett véleményekről. Előadó: Szuszai Antal, plebános (Dobsina). 3. A világi ember igényei a lelki életben: Előadó: Danczer Béla, áll. főgimn. tanár (Budapest). 4. A lelki élet és a biológia egymáshoz való viszonya. Előadó: Török Mihály dr. theol. tanár (Esztergom). 5. Indítványok. (Az indítványok jún. 30-ig írásban küldendők el a R. M. címére).

Elítelt igazgató. A bazini választókerületben két évvel ezelőtt időközi választás volt Ivánka Milán nemzetiségi és dr. Dömötör Mihály néppárti jelöltek között. A választás alkalmával Tirschel Lajos nyomdász a szakolcai „Ludove Noviny“ című politikai hetilapban cikket irt, amelyben Ivánka Milán mellett hevesen korteskedett. A bazini választókat arra figyelmeztette, hogy a néppártiak gyűlölik a tótokat. Tirschel ezenkívül még több valótlan dolgot irt dr. Kovács Pál, az érsekújvári kerület orsz. képviselőjéről, aki a cikk miatt nyomtatvány útján elkövetett rágalmaszást be perelte Tirschelt, akit a pozsonyi esküdtbíró két heti fogházra és 200 kor. pénzbüntetésre ítelt. Az elítelt semmisségi panaszát a kir. Kúria f. hó 25-én elutasította.

Gyermeknap a vidéken. A vágsellyei járásban tartott gyermeknapon 732 kor. 29 fill., a galgóczi járásban pedig 1344 kor. 23 fillér folyt be.

Az érsekújvári bányák r. t. vállalatot Suess A. H. Fiai cég alapította mint egy négy évvel ezelőtt, az 1907. év folyamán 2 millió alaptőkével részvénytársasággá lett. A kezdet nehézségeivel harcolva, továbbá az igen nehéz és rossz conjunkturák miatt a részvénytársaság két évi mérlege kedvezőtlen eredménnyel zárult. — A Pesti magyar kereskedelmi bank vezetése alatt most egy konzorcium alakult és az eddigi tulajdonostól lovag A. H. Suesstől, kinek birtokában voltak ugyyszólván az összes részvények, az 1908. évi mérleg vagyoni állapota szerint, az összes részvényeket átvette és ezzel a gyár új kezekbe került. Lovag A. H. Suess birtokában most már csupán az „Attila” cipőgyár marad és ezt lényegesen meg is nagyobbítja, esetleg egy új cipő gyárral kibővíti.

Az „Élet”. Az illusztrált magyar szépirodalomnak immár számot tevő organuma, az Élet befejezte első felelő pályafutását. A 26 számból álló sorozat teljes kötetet alkot, méltó és becses díszet képezheti minden magyar család könyves polcának. A régi és új irodalom csaknem minden jelentékeny tagja oda csoportosult zászlója alá s a kik távol vannak még, hova-tovább ők is csatlakozni fognak, mert az Élet ma egyedül képviseli a nyugodt, okos, természetes fejlődést az irodalmi és művészeti életben. Szépirodalmi és ismeretterjesztő cikkei szórakozást és tanulságot nyújtanak, képei változatosak, tiszták és szolgálják a magyar művészetet úgy, mint a kevés számú szaklapon kívül egyetlen más sem.

A második felében az Élet hozni fogja a kiváló és általánosan kedvelt regényírónak Zsoldos Lászlónak új regényét. Címe Gyógyóka. Bájos, Közvetlen alkotás, mely azonban az élet komolyabb kérdéseitől sem zárkozik el.

Az első felév 26 füzeté teljes egész kötetet alkot, melyhez díszes bekötési táblát lehet kapni az Élet kiadóhivatalában, Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28. sz. Az Élet előfizetési ára egész évre 20 kor., felévre 10 kor., negyedévre 5 kor., egy hónapra 2 kor., egyes szám ára 50 fillér.

A nyitrabajnai intézet. Vettük az iskolatestvérek nyitrabajnai fiúnevelő-intézetének szabályzatát, melyből kiemeljük a következőket:

1. Az intézet célja: a rábizott fiúgyermekeket állandó felügyelet alatt keresztény nevelésben részesíteni, valamint a polgári életben szükséges tudnivalókra oktani. A nyilvános 6 osztályú elemi népiskolában az okleveles tanítótestvérek, a hatóságai tanterv által előírt tárgyakat tanítják. Ezenkívül előkészítik a növendékeket — külön osztályokban — megfelelő bizonyítvány alapján, a polgári magánvizsgálatokra is. Ez esetben a vizsgálati díjat és költségeket a szülők fedezik.

2. Az intézet egészséges fekvése, a gyakori sétá, a tanítás és játék szabályszerű váltakozása, nemkülönben a jó és egészséges táplálék előnyösen és jótékonyan hat a fiúk egészségére és szellemi fejlődésére.

3. A beteg növendékek gondos ápolásban részesülnek. Egy tapasztalt házi orvos hetenként többször látogatja az intézetet. Veszélyes betegség esetén a szülők azonnal értesítetnek, s tetszésük szerint a beteg gyermeket vagy haza viszik, vagy a további ápolás és gyógykezelés végett az intézetben hagyják.

4. Az eltartási díj havonta 36 korona, mely összeg minden hónap elején fizetendő; ezen havi díj fizetési eljárás könnyítéséből t. c. szülőknek csekklapok (1880. sz.) szolgálhatnak. Ha a rendszeres havi díj többszöri figyelmeztetés dacára sem fizetetik meg, az igazgatóság a növendéket haza bocsátja.

5. A fehérnemű mosatásáért hónaponta 1-90 kor. jár; azonban az otthoni mosatás is megengedve. Különórak díjazása: zongora, cimbalom, citera 8 kor., hegedű 7 korona. A német (polgári) kötelező tantárgy) és francia nyelv, vagy esetleges póttanításért, havonta 6 korona jár. Felvételi díj 5 kor.

6. Rendkívüli számlák: a) tankönyvek, iskolaszerek és levelezés; b) orvosi kezelés és orvosság; c) ruha- és cipőjavítás; d) apró szükségletek (fogkefe, szappan stb.)

7. Felvételt nyernek: ép, erős, egészséges, 6-10 éves fiúgyermek; idősebbek csak kivételesen, jó bizonyítvánnyal és havi 40 kor. eltartási díj mellett. A felvétel az utolsó isk. bizonyítvány, vagy értesítőkönyvecske alapján történik. Felvételtkor a keresztlevélén kívül még az orvosi és himlőoltási bizonyítvány is szükséges.

8. A felvétel július elsejétől augusztus végéig történik; évközben csak kivételesen. A jelentkező egy intézeti számot kér, melyet felvétel esetén az igazgató ad. Ezen számmal a felvett növendéknek minden ruhadarabja legyen ellátva. A kapott számmal meg nem jelölt ruhadarabokért és tárgyakért az igazgatóság felelősséget nem vállal.

9. A belépő növendék következő tárgyakat köteles magával hozni: a) megfelelő ágynemű és pedig 4 lepedő, duna, fejkendő, paplan áthuzatokkal, b) kalap vagy sapka, c) téli kabát és felöltő, d) 3 pár lábbeli: nyáron cipő, télen csizma ajánlatos, 1 pár éjjeli papucs, e) fehérnemű: 6 ing, 6 alsónadrág, 12 zsebkendő, 12 pár harisnya, 6 törülköző, 6 szalvéta, f) kefék, fésű, szappan stb.

10. A szülők kívánatára az intézet beszerzi a szükséges tárgyakat megfelelő díj ellenében. Az intézet jó hírneve — és a növendék egészségének érdekében — a t. c. szülők, hogy gyermekük megfelelő ruházatáról gondoskodjanak.

11. A tanév szeptember hó elején kezdődik és tart június hó végéig. A karácsony- és húsvétkor szokásos 8 napig terjedő szünidőt, a növendékek, vagy szülők — illetőleg hozzátartozók körében, vagy pedig az intézetben tölthetik el. Oly helyre, ahol ragályos betegség kiüt, a növendék nem bocsátható, illetőleg a betegség tartama alatt nem fogadható be az intézetbe. Magányosan, — vagy idegen személy kíséretében a növendékek útra nem bocsáthatnak.

12. A növendéknek az intézetből való végleges kilépését, legalább egy hónappal előbb kell az igazgatóság tudomására hozni. A távozó növendék minden holmiját magával viszi; az igazgatóság az esetleg visszamaradt tárgyakért semmi felelősséget nem vállal. Ha azonban a növendék a nagy szünidő után az intézetbe visszajönni szándékozik, azt (a hely- és intézeti szám fenntartás céljából) augusztus hó elsejéig kell bejelenteni.

13. A szülők, a növendék előmeneteléről, nemkülönben magaviseletéről évközben többször értesítetnek. Az igazgatóság fenntartja azt a jogot, hogy a tanulásban huzamosabb ideig hanyag, vagy rossz magaviseletű növendéket, a szülők előzetes értesülése után, bármikor hozzátartozóihoz visszaküldhet.

14. A növendékeket meglátogatni, csak vasár- és ünnepnapon szabad. Tiltva van a növendékeknek hozzátartozóikat igazgató engedélye nélkül az intézet helyiségeibe vezetni, vagy velük az intézetet elhagyni.

15. A t. c. kéretnek, hogy a növendékeknek zsebpénzt, értéktárgyakat (óra, gyűrű stb.) ne adjanak. Otthonról hozott könyveit csak előzetes megvizsgálás után használhatja.

16. A felvétel folytán elismerik a t. c. szülők e jelen szabályzat kötelező pontjait. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság. Posta: Helyben. Vasuti állomás: Nagytapolcsány (Érsekújvár—privigyei vonal).

Szakiskolát végzett asztalosok. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy folyó évi július hó 15-én nyolc asztalos hagyja el a segéd-képesítéssel az iglói m. kir. állami faipari szakiskolát, kik elsajátított iparukban mint munkások megélhetést nyújtó foglalkozást óhajtanak kapni. Amennyiben valamely e szakbeli munkaadónak ily munkaerőre szüksége volna, szíveskedjék e célból közvetlenül az iglói m. kir. áll. faipari szakiskola igazgatóságához fordulni.

A leglátogatottabb hely most a fővárosban a régi nemzeti színház előtti üveg-pavillon, a hol a kezdődő holt saison dacára is a nap minden szakában ember ember hátán telong a kíváncsiak serege, hogy a Gyermekvédő Liga által rendezett sorsjáték ott kiállított nyeregmentárgyait megtekinthesse. A sorsjáték agilis, figyelmes rendezőse arról is gondoskodott, hogy az érdeklődők ne csupán a kiállított szebbnél-szebb nyeregmentárgyakban gyönyörködhesse, hanem más élvezetben is részesüljenek. A szemlélés közben ugyanis a pavillonban felállított két kitanú zongora is szórakoztatja a közönséget, melyek hatalmas, szívhez szóló akkordjai még a keményebb szíveket is könyörlésre indítják és fogékonyabbá teszik az elhagyott gyermekek sorsa iránt, melynek könnyítése érdekében a Liga ezt a tárgysorsjátékát rendezte. A pavillonban a sorsjáték sűrűn kelnek, úgy hogy mindinkább valóra válni látszik a remény, hogy a július 1-én kezdődő huzásig a 400,000 db. kibocsájtott sorsjegy elkel s a Liga alapjai e révén tetemes összeggel fognak gyarapodni.

Vármegyei pótadó. A közigazgatási bíróság a következő határozatot hozta: A vármegyei pótadó az egyes adózókat a fizetett állami adójuk arányában terheli, nem pedig a község egyetemét. A község kötelezettsége csak arra terjed, hogy a megállapított pótadót az egyes adózókra a meghatározott részletekben kiveti, tőlük behajtja s a törvényhatósághoz beszolgáltatja.

Felmentő ítélet egy fenytő perben. Közöltük annak idején, hogy Mészáros Mihályné szül. Pomszky Mária salgói lakosnő múlt évi október hó 20-án hirtelen elhunyt. A haláleset körülményei olyan színben tüntették fel az esetet, mintha az elhunyt asszony büntény áldozata lett volna, s ezért a nyitrai kir. ügyészség vizsgálatot indított ez ügyben, melynek eredményeképpen vádiratot nyújtott be a helybeli kir. törvényszékhez Kameniczky István ottani földművesgazda ellen, mint akinek tetteles ténye okozta volna nevezett Mészáros Mihályné halálát. A vádirat szerint terhelt Kameniczky István az elhalálozás napján összeszólalkozás közben ököllel ügygyomorba lökte az elhunytat, hogy az asszony fejével az ajtónak esett, fejét az ajtófélfához ütötte és agyhüvellyel folytán — mely terjedelmes, agyburkok közötti vérömlés által előidézett agygyulladás következtében jött létre — rövid idő múlva elhalálozott, miért is a Btk. 306. §-ba ütköző s a 307. §. 1. bekezdése szerint minősülő halált okozott súlyos testi sértés vétsége címén emelt terhelt ellen vádat. A nyitrai kir. törvényszék mint büntető bíróság e hó 21-én vette főtárgyalás alá a bűnpert dr. Pazár Zoltán kir. törvényszéki bíró elnöklété alatt. A vádat dr. Lopusny Ottó kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig Mérey Lajos orsz. képviselő, ügyvéd látta el. Számos tanu kihallgatása és az orvosszakértőkül megidézett dr. Biringer Ferenc és dr. Babó Tivadar törvényszéki orvosok véleményének vétele után, a büntető törvényszék Mérey Lajos védőügyvéd védelme alapján vádlottat a vád és következményei alól *felmentette*. A felmentő ítélet indokaiból kiemelendők találgatjuk, hogy a törvényszék nem találta beigazoltnak a sértés tényleges megtörténtét a vádlott részéről, másrészt pedig nem találta okozati összefüggést a halált közvetlenül megelőző esetleges bántalmazás és a halál beálltának ideje között. — A kir. ügyész a felmentő ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Bicskázó munkások. E hó 23-án Drinka István felsőköröskényi és Balázsik József nyitraivánci bányamunkások régi ellenséges viszonyukból kifolyólag bicskával támadtak egymásnak s csak a rendőrség közbelépésének köszönhető, hogy a verekezés súlyosabb következményű nem lett. A kapitányságon kihágás miatt eljárást tettek folyamatba Balázsik József munkás ellen, mint akinek kihívó kezdeményezése okozta a botrányos perpatvart.

Veszedelemes gyermekcsiny. A minap két fiú, névleg Goda Geza 8 éves és Matulai János 12 éves elemi iskolai tanulók összekelendőztek a Gisser-féle fürdő közelében, majd verekedésre kerülvén a sor közöttük, Matulai a folyóba lökte 8 éves ellenfelet, ki a mély vízben alámerült és fuldokolni kezdett. Szerencsére észrevették ezt a közelben álló munkások s a fuldokló fiút kimentették a kellemetlen fürdőből. A csínykedő Matulait a kapitányságon megfenyítették.

Szobátüz a Párucán. F. hó 19-én a délutáni órákban könnyen vezetessé válható tűz keletkezett a Zsák-utca 4. sz. házban, özv. Paulik Józsefné szül. Kubinek Mária ottani lakosnő lakásán. A megejtett vizsgálat szerint a szobátüzet gondatlanság okozta, amennyiben az özevgyasszonynak Tamás nevű 15 éves iparostanonc fia vigyázatlanul gyufát gyújtott, melytől az egyik ág tüzet fogott s rövid idő alatt az egész szoba lángokban állott. A veszedelem tüzet a közeli Verőfele vagyár munkásai oltották el, úgy hogy a röviddel utánok a helyszínére kivonult tűzoltóknak már nem akadt dolguk.

Cigányurfang. Linkenberg Armin nyitrai vaskereskedő üzletbe a napokban beállított két falusi cigánykovács. Egyikük sarkantyút vásárolt az üzletben 2 kor. aron, azonban próbálgatás közben azt csizmáira illesztette megfelelő módon s mint aki jól végezte dolgát, a felesatolt sarkantyúkkal eliramodott a Sziget felé, úgy hogy maig sem sikerült elfogni a furfangos vásárlót. Érdekes, hogy mikor az üzletben maradt társát kérdőre vonták, az minden felvilágosítást megtagadott, sőt egyenesen fogadkozott, hogy a vele jött szökevényt nem ismeri. Az ügyet átadták a helybeli csendőrségnek.

Városi tisztviselők feláru vasuti jegyei. A belügyminiszter összeállította és a kereskedelemügyi miniszterrel közölte azoknak a rendezett tanácsú városi állásoknak a jegyzékét, amely állások viselőit a feláru vasuti jegy váltására jogosító arczképes igazolványokkal akarja ellátni. A névsort a belügyminiszterium nem tartja véglegesnek, amennyiben a szervezési szabályren- deletben netán rendszeresített egyéb állások még esetről-esetre ezen kedvezményben részesítendők. A polgármester igényjogosultságát az illető várme- gyé alispánjának, míg a többi tisztviselőké a polgár- mesternak kell igazolnia. Az igényjogosultsággal bíró alkalmazottak a következők: Polgármester, polgármester helyettes, főjegyző, jegyző, aljegyző, rendőrkapitány, rendőrhadnagy, tanácsnok, árva- szeki ülnök, ügyész, mérnök, orvos, állatorvos, szá- mvevő, alszámvévő, számtiszt, könyvelő, pénztárnok, pénztári ellenőr, pénztári tiszt, adóvégrehajtó, levél- tárnok, irodavezető, iktató kiadó, irattárnok, nyil- vántartó, irodatiszt, őrnök, erdőmester és város- gazda.

Nyakoncsipett tolvajok. Még a múlt év karácsonya körül nagyobb lopás történt Ré- csenyben Löwy mérásrósnál. Az akkor nyomban megindított nyomozás során a galgóci és udvar- noki csendőrség most leleplezte a tetteseket né- hány récsényi suhanc személyében, kiket a ható- ságnak adtak át.

Mikor a kaszások tévednek. Lesz- ner Miksa helybeli birtokos e hó 23-án panaszt nyújtott be a rendőrségen ismeretlen egyének ellen, kik a város határában levő rétjén, mintegy egy holdnyi területen a fűvet lekaszálták és azt — be nem várva a szokásos szárítást — kocsikra rakva el akarták szállítani. Feljelentése folytán a rendőrségen vizsgálat indult meg ez ügyben, mire kiderült, hogy a rétet Árpás József és Szu- rovka János napszámosok saját munkaadójuk rét- jének vélvén, tévedésből vették a kasza éle alá és teljes jóhiszemmel akarták behordani a lekaszált fűvet. A rendőrség azonnali intézkedésére a levá- gott fű jogos tulajdonosának adatott ki, s termé- szetesen tisztázva lettek a tévedés körül felmerült költségek is.

A nyitramegyei gazdasági egye- sület felhívja mindazon 17 évet betöltött és mezei munkák végzésére ép, erős és egészséges testalkattal bíró gazdafijakat, akik a mezőgazda- ság minden ágában, de különösen a hegyvidéki viszonyoknak megfelelőleg gyakorlatilag is kiké- pzetetni óhajtnak magukat, hogy a breznóbányai m. kir. hegyvidéki földműves iskola 2 éves tanfo- lyamát hallgassák, mert az ezen iskolából kilepő ifjak nemcsak saját kisgazdaságuk okszerű keze- lésére, hanem nagyobb birtokban a munkák fel- ügyelésére, vezetésére mint béresgazdák, munka- vezetőik is alkalmazhatók. Ez év október 1-én betöltendő 15 állami ösztöndíjas helyre *1. évi au- gusztus hó 15-ig* lehet folyamodni a m. kir. hegy- vidéki földműves iskola igazgatóságához Breznóbá- nyára olyformán, hogy a Nagyméltóságú földmü- velésügyi m. kir. Miniszter úrhoz írott kérvényüket az iskola igazgatóságánál nyújtják be s onnét lesznek azok illetékes helyre juttatva. A pályázati feltételek és a fojyomdványok felszerelésének módozatai a gazdasági egyesület titkári hivatalá- nál (Nyitra Tóth-Vilmos utca 20. sz. I. emelet) bármikor megtekinthetők. Legcelszerűbb, ha a pályázók kérvényeiket az egyesület útján annak ajánlásával terjesztik fel az iskola igazgatóságá- hoz, amire a gazdasági egyesület készséggel vál- lakozik.

Elővezetett asztalossegéd. Jun. hó 13-án előállították a kapitányságon Puer Károly 42 éves asztalossegédet, zalaegerszegi származású nyitrai lakost, ki néma embernek adva ki magát, könyvradományokat gyűjtött a maga számára. Szliva Ferenc főgimnáziumi viceházmester azon- ban észrevette turpisságát és átadta a legköze- lebbi rendőrnök, ki elővezette a rendőrségen, hol kihágása miatt eljárást indítottak ellene

Baleset gondatlanságból. A rendő- ségen e hó 22-én eljárást indítottak Mihálik Istvan helybeli kocsis ellen, akinek vigyázatlan- ságból eredő ténye káros balesetet idézett elő. Ugyanis a nevezett kocsis a hid-utcai 25. számú ház előtt fordulás közben összeütközött Schle- sington itteni lakos kocsiával, oly sze- rencsétlenül, hogy szekerének rúdja a szó teljes értelmében felszakította Schlesinger egyik lová- nak oldalát. A gondatlan Mihálikot kihallgatták a kapitányságon s minthogy a vigyázatlanság nyilvánvalónak bizonyult ellene, e címen hatósa- gilag fogják kérdőre vonni.

CSARNOK

Az Ocskay-család pereskedése Pöstyén birtokaért 1488—1591-ig.

IV.

Okmányok alapján írta: Follajtár József.

Már 1501-ben emel panaszt Ocskay Zsig- mond Ulászló király előtt, hogy Ujlaky Lőrinc szerémi herceg őt Pöstyén, Szerdahely zálogos és Lehotka örökös birtokából kiűzve, neki ez által jelentékeny kárt okozott. Magát a tényál- lást tanukkal óhajtván bizonyítani, kéri a királyt, rendelni el, miszerint egy hiteles hely kiküldöttje hallgassa ki az általa kijelölendő embereket. A király Tolnán 1501. évi szeptember 6-án kelt parancsával meghagyja a nyitrai káptalannak, küldené ki egyik emberét, ki egy hites megyei esküdt jelenlétében hallgassa ki a panaszos által bementottakat és az eredményről adjon a pana- szosnak írást.

A káptalan által ugyanazon évi október 6-án foganatosított vizsgálat alkalmából kihallga- tott tanuk — többnyire környékbeli nemesek és azok jobbágjai — hit alatt vallották, miszerint tudomásuk szerint úgy a panaszos, mint előzőleg atyja, Frank birták az előbb említett helységek- ket és elvezték azok jövedelmeit; de néhány év előtt Ujlaky Lőrinc herceg a mondott helységek- ket erőszakkal elfoglalta és kiűzte azokból a panaszt tevőt.¹

Ugytetszik, hogy a hatalmas herceg ellené- ben indított visszahelyezési eljárás ezen első té- nyő nem járt a kellő eredménnyel. Közel három évig szünetel az, s akkor is, hogy újból megin- dul, az első vizsgálat ismétlésével, illetve a pana- szal való voltától teszi függővé a herceg megí- déztetését Perényi Imre nádor a nyitrai kápta- lanhoz Budán 1504. november 12-én kelt idéző parancsa.² A káptalan és a nádor kiküldöttje nyiltan és titkon kérdezősködtek és puhatolóztak, vajjon igaz-e a panaszos állítása, s midőn meg- győződtek annak igaz voltáról: Galgóera mentek és a herceget ottani várában megidéztek. Ezen idézésnek sem lehetett foganatja, mivel a nyitrai káptalannak egy 1505. évi jelentéséből arról ér- tesülünk, hogy Ujlakyt újból megidézte.³

A megmozgatott ügy szép reményekkel biz- tathatta a megkárosított Ocskayékat és ügyöket jó kézben tudták. Hogy eljárásánál szabad keze legyen, megjelentek a káptalan előtt a család férfi és női tagjai és teljhatalommal ruházták fel Ocskay Ferencet.⁴

Egy tekintet az ország akkori közállapotaira meggyőzhet arról, hogy meddő munkára vállal- kozott Ocskay Ferenc, a midőn perrel akart igaz- ságot szerezni olyan ember ellenében, ki még a saját édes nővéreinek sem adta ki azt, mi őket jogosan megillette és a kinek nem kis része volt a közállapotok megrontásában. Ha szegény embe- rek tudták a módját, miként lehet egy és ugyan-

azon ügyben két különböző íteletet kapni; hogy ne tudhatta volna az ország első mágnása?

A sok hiába való idézés, tanukihallgatás, perhasztás, birságolásnak egyelőre véget vetett az örök bíró. Elszólitotta az élők sorából a ha- talmas ellenfelet, bár ez mit sem változtatott Ocskayék helyzetén. Ujlaky ugyanis egy alkalom- mal midőn Ulászlóval Prágában járt, egyezséget kötött volt Zapolyával, melyben kölcsönösen örök- kösnek fogadták egymást és ezen egyezséghez megnyertek a király beleegyezését.

Midőn Ujlaky gőgjében annyira ment, hogy a királyt nyilvánosan „cseh ökörnek“ nevezte és egyéb kellemetlenségeket is okozott neki, ez Drágfi Bertalan erdélyi vajda vezetése alatt nagy sereget vezetett ellene, elfoglaltatta várait, bir- tokait. A várakba betóduló katonaság pedig ki- rabolta a kincs- és élelemtárat. Az így meg- alázott herceg, kiért számosan jártak közbe, bé- két kért és kapott, de egyebek között a királyt tette örökösévé minden birtokára nézve, hihető- leg nem önszántából. Ezen két okmány körül támadt viszálykodás közepette a gazdátlanul ma- radt javakat a kincstár részére foglalták le rövid időre, hogy nemsokára — ugyancsak zálog- jogon — idegen kézre kerüljenek.⁵

¹ O. L. Dipl. 21069. sz.

² U. ott 21382. sz.

³ U. ott 21507. sz.

⁴ U. ott 21566. sz.

⁵ Pray: Annales IV. 265—271 ll.

Telefon.

A. R. A. „Majláth püspök riadója“ című R-beli cikksorozat már eddig is sok félreértésre adott okot. Egy vidéki lap örül annak, a mit a cikksorozat írója „a szekularizáció, a mai beneficialis rendszer és az ezzel összefüggő coelibatusról, ezekről a mai kornak meg nem felelő, a papság sikeres működését, erkölcsi vezérlését lenyugzó intézményekről“ mond. Ezt olvasta ki a jámbor vidéki olvasó a hosszú kommentárból, melynek távolaságos terein a vezéreszmék teljesen elhalványod- nak. — Nézetünk szerint Majláth püspök beszédét nem kommentálni, hanem megszívlelni és tetté váltani kell.

Hirdetmény.

Folyó hó 30-án d. e. 11 $\frac{1}{2}$ órakor aNyitraiTakarékpénztár helyiségében tartandó **nyilvános árverésen** óva- dékul és kézi zálogul letett 10 darab nyitrai takarékpénztári részvény és 10 darab nyitrai sörgyári részvény fog eladatni.

98. 1—1. **Nyitrai Takarékpénztár.**

Róm. kath. vallásu fiú **tanoncnak felvétetik**

Seeber Vilmos vaskereskedésében. Tóth Vilmos-utca II. szám alatt. — 49. 16—0.

WEIGL ANTAL

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 26—52.

férfiszabó-műhelyét,

Ajánlja jól berendezett legfíno- mabb bel- és külföldi szövetek- ből álló raktárát, — valamint

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címá- dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig Nyitrán, Tóth Vilmos utca 11. sz. a. vezetett

női divat-termet

Tóth Vilmos utca 16. szám alá helyeztem át.

Midőn eddigi t. vevőim és rendelőim további szíves pártfogását kérem, felhívom a n. é. közönség figyelmét arra, hogy

női kalapokat

a legujabb divat szerint készítik, mindenféle diszítést és átalakítást gyorsan, pontosan és jutányos áron eszközölök.

Tisztelettel

88. 4-5.

SPANYÁR JÓZSA.

Ügyvédi irnokot

keresek, ki tótul tud.

Dr. Várad Jakab ügyvéd Ipolyságon.

96. 2-2.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Nemetprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szószékek, keresztlő-kutak, szobrok és keresztlő-állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és diszítése.

Vázlatokat és költésélelőirányzatokat díjmentesen küldök.

Polychromikus festészet!

Mindenmü tárgyak minden alakban tirolí iparjelleg szerint.

149. 96-52.

Szent Ferenc harmadik rendjének jubiláris zarándoklata a Szentföldre!

A Szt. Congregáció 1906. nov. 20-án kelt és öt évre szóló kiváltságaival felruházva, Magyarország nagyméltóságú püspöki karának helyeslő és pártoló tudomásával s a sz. Ferenc rendjének Generálisa engedélyével a szt. Ferenc harmadik rendje részére **1909. aug. 20-tól szept. 23-ig tartó jubiláris zarándoklatot** reuendezünk, a melyben az ország minden kath. hive részt vehet.

Indulás Budapestről augusztus 20-án — visszaérkezés szept. 22-én.

Utirány: Budapest—Triest—Alexandria—Caifa—Nazaret—Caifa—Jaffa—Jeruzsalem—Betlehem, Szent János—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapest.

Ár: I. oszt. 672 kor. 40 fil., II. oszt. 516 kor. 50 fil. III. oszt. 299 kor. 10 fil.

Jelentkezni: A szentföldi komiszáriátusnál, Budapest, II. kerület Margit-körút 23.

P. Kaizer Nándor, szentföldi komiszárius; P. Tréfán Leonárd, a „Sz. Ferenc himnóké- nek szerkesztője; Zsekó Károly, a „Strom Seraficky” szerkesztője; P. Havas Kapisztrán, a harmadrend budai igazgatója, a jubiláris zarándoklat rendezői.

52. 15-0.

Egy jobb házból való fiú könyv- és papirkereskedő üzletbe tanulóknak felvétetik

Huszár István könyvkereskedésében Nyitrán.

97. 2-0.

Kitünő bizonyítványokkal rendelkező 36 éves nős gyermektelen kereskedő, ki 10 évig részvénytársaságnak volt üzletvezetője.

Felügyelői, raktárnoki, iroda szolgálai állást stb. keres. — Cim a kiadóban.

99. 1-1.

Nyitra megyében, Jánosfalu község határában fekvő 150 magyar holdas birtok, lakház, és gazdasági épületekkel szabad kézből eladó, vagy haszonbérbe adó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

VELOSEY GÉZA 94. 2-4.

Jánosfalu, u. p. Tökésujfalu (Nyitramegye).

HIRDETÉSEK a „Nyitramegyei Szemle” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Aron mélyen tisztelt gazdák, kik fűkaszázó és kévekötő aratógépeket óhajtanak vásárolni, saját érdekükben kérjenek prospektust

MASSEY-HARRIS

kévekötő, MASSEY-HARRIS

fűkaszázó, MASSEY-HARRIS

aratógépekről.

Wartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszázó- és aratógépgyár.

!!! A világ legexzellens gyártmánya !!!

Verőrképviseelő: Kornstein Gyula Sándor BUDAPEST, V. Alkotmány-utca 23. sz.
Utazók és ügyelők után utasoknak.

Közvetlen kérdőzösködések kéretnek.

iroda és kiállítás helyiség 1 V, Alkotmány-utca 23. szám.

87. 4-10.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.